

=====

TRAVESSADA MONTSERRAT - NÚRIA (PUIGMAL) A PEU - SENDER GR-4

=====

1a ETAPA: (MONTSERRAT) ST.VICENÇ DE CASTELLET-EL PONT DE VILOMARA

28 de setembre de 1986 - 14,026 km - 93 marxadors

Portats per l'entusiasme i l'èxit de la travessada de Catalunya seguint el GR-7, i encara molt recent l'emoció d'haver arribat al punt culminant, la Pica d'Estats, el dia 7 de setembre (cim que per a bastants marxadors representava el seu "primer 3000", comencem avui, 28 de setembre, l'itinerari que ens portarà de Montserrat a Núria (Puigmal) resseguint el GR-4, en 11 etapes que abastaran tot el curs 1986-87 i programades per fer una mitjana de 14 km a cadascuna, recorreguts de poca durada si els comparem amb els de la travessada anterior.

Potser és aquest últim factor, els escassos quilòmetres de cada etapa, que faci que, a més dels "habituals" de l'anterior travessada, -tot i comptant amb "notables absències" a causa més que res de la coincidència amb el dia de la Cursa a Vilanova-, s'hi hagi afegit avui molta gent nova, i sobretot gent menuda i adolescent, que donen a la sortida un aire de joventut.

Sortim a les 7 del matí de la plaça de l'estació, com sempre, amb dos autocars del Monnic. Som un total de 93 marxadors i entre nosaltres un xicot noruec. Mireu si la fama de les nostres travessades arriba lluny!. El dia promet ser clar. Enfillem carretera de Vilafranca amunt i d'aquí, per autopista, a Montserrat on és previst d'esmorzar. Això ens dóna ocasió d'apreciar de prop la magnitud de la catàstrofe ecològica soferta ara fa un mes i mig aproximadament. Hectàrees i més hectàrees de boscos carbonitzats que produeixen en veure'ls molta pena, espant i indignació.

Esmorzem a la plaça del monestir de Montserrat. Alguns llaminers (com la Tina i d'altres) aprofiten l'avinentesa per a comprar i menjar la típica i deliciosa tarrina de mel i mató.

Deixem Montserrat i ens dirigim en autocar a Sant Vicenç de Castellet on hem de començar a caminar. De fet aquesta hauria estat la 3ª sortida de les programades, però les circumstàncies adverses dels aparatosos incendis ocorreguts han fet que ajornéssim per a una millor ocasió la primera i la segona, que anaven des del santuari de Montserrat i els seus entorns fins a Sant Vicenç de Castellet.

L'ampla vall de Sant Vicenç de Castellet és una conca d'erosió, limitada al nord pels relleus tabulars de Castellgalí i Cirerencs i per les serres laterals de Vallhonestà i de Castellet, a est i oest respectivament de la vall. L'extensa caseria i les terres del municipi de Sant Vicenç (antigament Castellet de Bages) s'estenen pel pla al·luvial i les serres i petites valls dels marges muntanyosos. El Llobregat, amo i senyor del terme, el travessa calmós de cap a cap i en direcció nord-sud. No hi ha altres corrents fluvials; només les petites rieres o més aviat torrents del Rubió (o de Vallhonestà) i de Castellet, afluents del riu principal.

La llarga serra de Sant Jaume -contrafort del sistema de Sant Llorenç del Munt que avança fins al Llobregat i per la qual passava el vell camí ral de Manresa a Barcelona pel coll d'en Daví- assoleix el punt més elevat del terme (543 m) a la seva espona nord-oriental entre Vallhonestà i la riera de Santa Creu, de Mura.

Sant Vicenç de Castellet

El poble de Sant Vicenç de Castellet dóna la imatge típica d'una població d'al.luvió. Ho són evidentment les seves terres i, també, una gran part de la gent que hi habita. Fa cosa de 200 anys tenia només 51 habitants. El 1846, s'hi comptaven unes 30 cases i 195 ànimes. Però, el 1860, Sant Vicenç assolí ja la xifra de 404 habitants. El motiu de l'increment de la població havien estat les obres del ferrocarril de Barcelona a Saragossa i la instal.lació de la primera indústria tèxtil (la fàbrica Mercader, el 1850). És el primer i més alligonador exemple a la comarca de creixement ràpid, produït per l'aprofitament industrial del riu i la simultània obertura d'una via de comunicació important. El poble va fer-se gran mercès a un doble fenomen d'immigració: dels pobles i masos de la rodalia rural immediata i de comarques i regions llunyanes, que les obres i les instal.lacions ferroviàries van abocar-hi a mitjan segle XIX.

A aquella primera indústria cotonera s'afegiren altres fàbriques del mateix ram fins a convertir Sant Vicenç en un dels primers centres industrials de la comarca.

Una indústria que ocupa molts santvicentins és la de fabricació de carbons elèctrics. De gran tradició i d'extraordinari valor econòmic, és l'explotació de les pedreres situades a l'entorn del poble. La pedra de Sant Vicenç (calcària, blava) té fama i acceptació per part d'arquitectes i constructors; brunyida, té un agradable aspecte de marbre negre molt decoratiu.

El nucli urbà de la població és pràcticament tot situat a l'esplanada esquerra del Llobregat, en terrenys que foren de les primitives masies Gimferrer i Sant Joan. El poble s'enfilà aviat pel sector pendent del camí vell de Vallhonesta (raval de les Roques) i proper al mas Sant Joan de Dalt.

Deixem el poble passant precisament pel veïnat del Raval de Roques Altes. Seguim una pista que va en la mateixa direcció que portàvem (est). Després de retombar cap a l'esquerra i seguir un corriol, saltem a una altra pista, tot pujant pel fons de la vall. A la nostra esquerra una cadena d'airosos turons; el G.R.-4 passa pel coll de can Noguera, entre el segon i el tercer turó. La masia és reconstruïda i amb una piscina al davant.

Actualment hi ha una tanca, raó per la qual hem de fer tot un tomb, vorejant-la.

Els 93 marxadors a Sant Vicenç de Castellet
La fotografia perpetua l'acte inicial de la Travessada

Al cap de pocs minuts arribem a l'església de Sant Pere de Vallhonestà, un indret de gran bellesa situat al centre de la vall del mateix nom. A la banda solana, un conjunt de típiques masies formen l'agrupació de Vallhonestà. Antigament era un petit territori autònom situat entre els termes dels castells de Mura i de Castellbell, però independent d'ambdós. Des de la meitat del segle XIX forma part del municipi de Sant Vicenç de Castellet.

Actualment estant reconstruint l'església. Un grup de gent emprenedora hi treballa els dies de festa i així entaulem conversa amb un d'ells, membre del Centre Excursionista de Sant Vicenç de Castellet, que ens en dóna informació.

L'església de Sant Pere de Vallhonestà és un monument molt interessant d'arquitectura romànica. La part més antiga, amb l'absis decorat a la manera llombarda, data del s. XI. La continuació és obra dels segles immediats posteriors. El més curiós del temple és l'esvelt campanar d'espadanya, de dos pisos, amb quatre grans finestrals, avui orbs de campanes ("quatre ulls sense nines", com digué un poeta, d'una "ermita que és tot campanar").

Vallhonesta, agregat del municipi de Sant Vicenç de Castellet, fou en altres temps territori independent i senyoria, als segles XIV-XIX, de les famílies nobiliàries dels Planella, Aimeric i Rajadell, situat entre els termes des Castells de Mura i de Castellbell. Com a parròquia, el lloc és ressenyat entre les que constituïen la diòcesi de Vic al segle XII. Després fou sufragània de Castellbell i des de la meitat del s. XIX ho és de Sant Vicenç de Castellet.

L'estreta vall és afaïçonada per la riera del seu nom, coneguda també amb el de torrent del Rubió, que desguassa a l'esquerra del Llobregat. Vallhonesta constitueix la franja oriental del municipi. A la part solella, que s'escau a la dreta de la riera, uns quants masos i els seus petits conreus s'han convertit en torres d'estiu*u*ig o segona residència de forasters. Vinyes i fruiterars abandonats, de la part obaga, fan companyia al temple romànic de Sant Pere i el seu cementiri rural.

Deixem el recinte de l'església i baixem cap al fons de la vall. Pocs minuts després trobem una pista que puja per la vall del torrent de Rubió. Arribem a can Ambrós, una enlaira da masia, i passada aquesta, un corriol ben costerut ens porta al coll de Sant Jaume (500 m). Planegem una estona del mig del bosc.

Sant Pere de Vallhonesta. Absis del s. XI

Fa un dia assolellat i calorós. Mentre caminem, intentem abstreure'ns, tant com podem, de la realitat que ens en volta: una realitat grisa i trista, un paisatge de bosc totalment carbonitzat. I imaginem com serien de verdes i delicioses aquestes valls abans dels incendis. A la llunyania, com a teló de fons, tenim la coneguda silueta del Montserrat.

Entre serioses cavil·lacions i xerrameques de la colla, arribem a l'ermita de Sant Jaume de Vallhonestà, situada dalt d'una carena que domina la vall de la riera de la Santa Creu, i de què hem fet esment quan parlàvem dels límits de la vall de Sant Vicenç.

El coll de Sant Jaume (500 m)

Al costat d'un munt de paraments que ja no sostenen coberta, hi destaca l'únic edifici ben conservat: l'ermita de Sant Jaume, a la dreta de la fotografia.

És una esglésiola d'una sola nau i un petit absis. Sembla ser que tot aquest conjunt és també cuidat per un grup d'excursionistes. Darrera hi ha una font i a la banda de sota (oest), hi ha una gran edificació en runes: és l'antic hostel del camí ral de Manresa a Terrassa. Les quadres es conserven

encara en bon estat i poden servir d'aixopluc en cas necessari.

Baixem per la banda obaga fins a fer cap a la riera de la Santa Creu, que creuem més d'una vegada. sempre aigües avall.

Abans d'arribar a la casa Nova de Sant Jaume, mig en derrocada, seguim per una pista que va paral·lela a la riera, si bé a bastanta alçada. Durant el trajecte podem observar unes curioses barraques de pedra, amb teulada de terra (borges), que serveixen també de soplug.

Seguim la pista vers El Pont de Vilomara, final de l'etapa d'avui. Passem pel costat del recinte del fossar. Hi ha un cartell indicador del GR-4 que diu: a 2 h. 35' a Sant Benet de Bages (serà l'etapa pròxima). Dintre del recinte del fossar hi ha l'ermita de Santa Magdalena, s.XIII, on actualment s'hi realitzen obres de millora.

Entrem al nucli del poble per un carrer ample, a la finestra d'una casa del qual hi pengen, fent molt decoratiu, unes grogues panotxes. Al poble hi ha un pont medieval sobre el Llobregat, que és el que li dóna el nom.

Busquem durant una estoneta els autocars que finalment trobem a l'altra punta de la població. Són 3/4 de 2 i els estómacs comencen a gemegar. És l'hora doncs de dinar i la gent fa una escampada general per racons de carrers i bars buscant l'ombra i la beguda fresca.

En acabant de dinar ens anem reunint a la plaça on hi ha una tarima preparada per a algun acte i els bancs d'una església que hi ha al davant. La majoria d'aquests seients estan ocupats per gent de la tercera edat. No sabem què esperen. Nosaltres, pel nostre compte, organitzem el propi espectacle. Avui és el comiat d'un constant i entusiasta marxador, el Lluís, que l'endemà mateix se'n va a "la mili". Amb tot el dissimul possible i aprofitant un moment de distracció, li preparem una sorpresa: un pastís de fabricació casolana amb una figureta simpàtica i "significativa": el personatge Mortadelo fent l'indi...

El xicot se'ns emociona però fa el cor fort i, amb gest resolut, parteix el pastís en tants talls com li és possible perquè tothom en tasti. Fotografies, consells, copets a l'espatlla i encaixada de mans... És la nota emotiva del dia.

Abans de deixar el poble, uns quants ballem una sardana a la plaça. Anem cap als autocars i marxem a les 4 del Pont de Vilomara directament cap a Vilanova on arribem a 2/4 de 6 de la tarda.

Malgrat l'emascarada ha estat una sortida interessant.

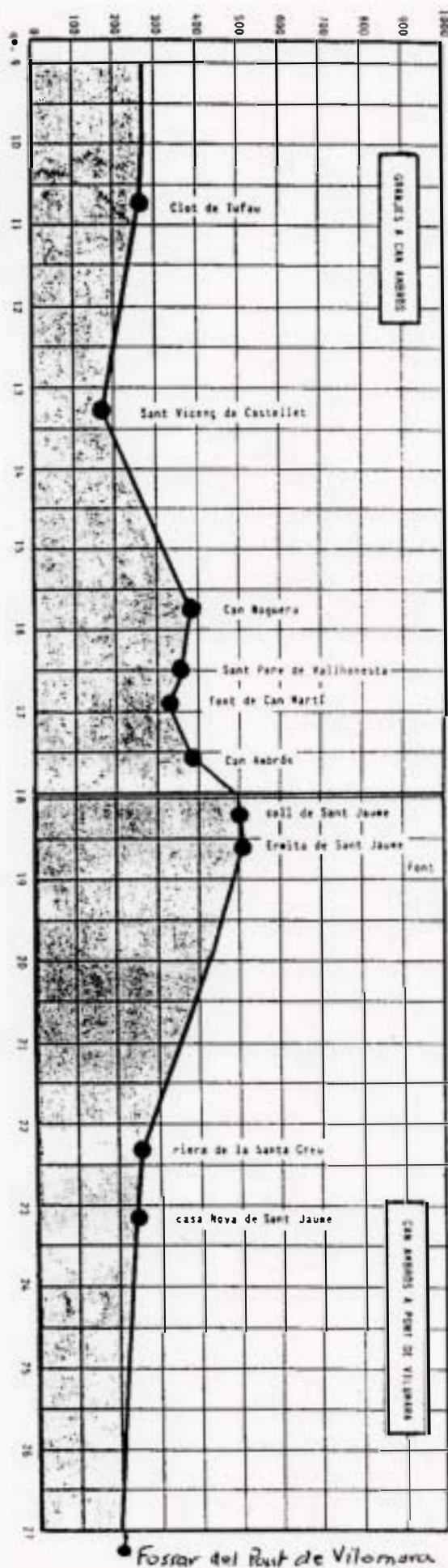
.

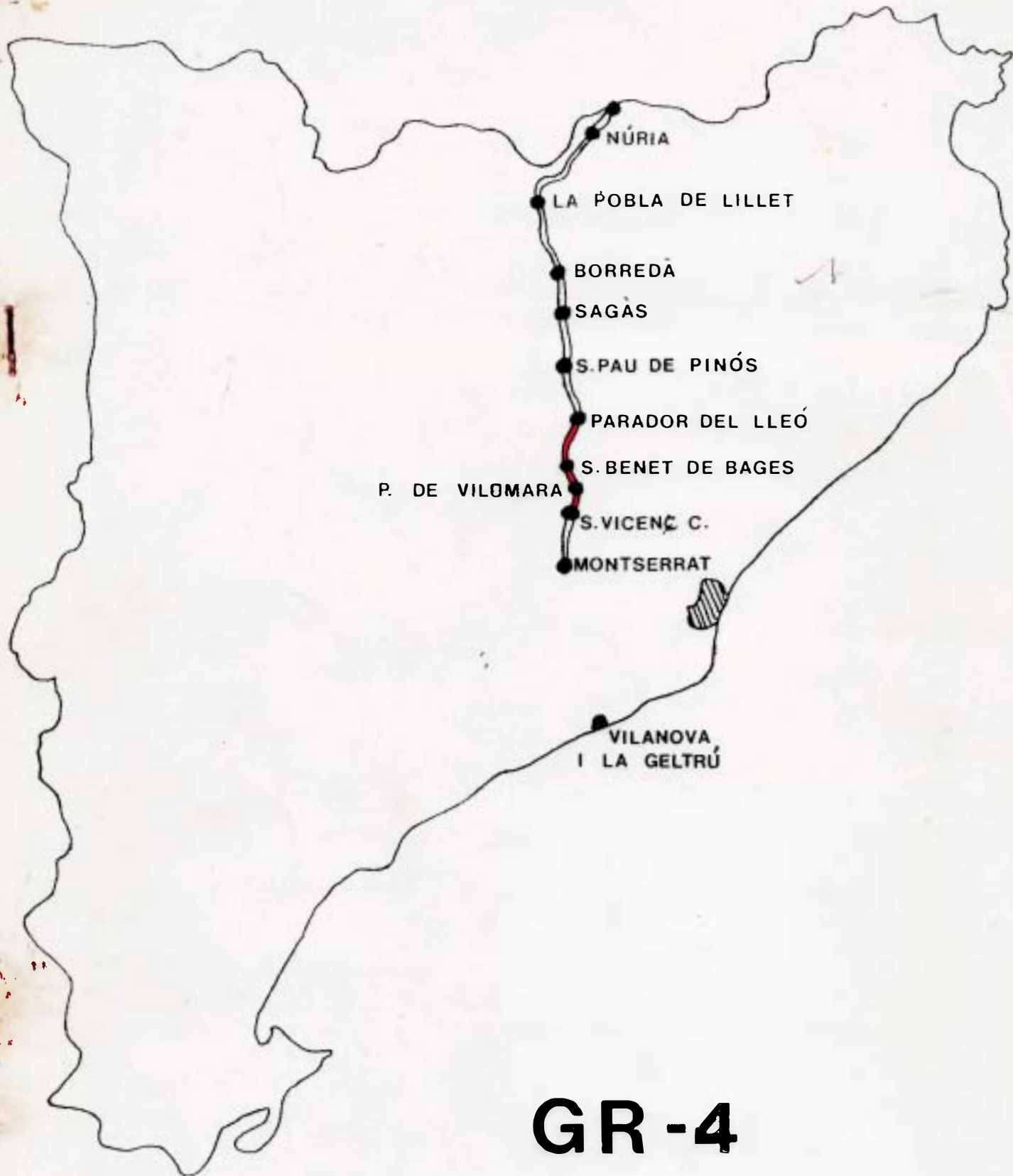
G.R.

Bibliografia:

- Gran Geografia Comarcal de Catalunya. Vol. 2. El Bages, el Berguedà i el Solsonès. Fundació Enciclopèdia Catalana.
- Senders de Gran Recorregut. G.R.-4: Santa Cecília (Montserrat-Sant Pau de Pinós.- F.E.E.C., des. 82.

GR-4

MONTSERRAT «» NÚRIA «» PUIGMAL